

نامساوی هرمیت - هادامارد برای توابع (α, m) - محدب

مهدی اسدی *

دانشیار، گروه ریاضی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران

دبیر مسئول: محمد اسماعیل سامعی

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۹/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۶/۳

چکیده: در این مقاله بعد از معرفی خاصیت m -محدب توسط تادر به‌عنوان یک خاصیت میانی بین تحدب کلی و ستاره‌شکل، نامساوی انتگرال هرمیت-هادامارد را برای تابع (α, m) -محدب در قالب جدید بیان و ثابت می‌کنیم. نتایج قبلی در مورد نامساوی هرمیت - هادامارد برای توابع m -محدب بخشی از نتایج قضایای مابند. مثال‌هایی در خصوص توابع (α, m) -محدب و m -محدب نیز در مقاله گنجانده شده است.

واژه‌های کلیدی: نامساوی انتگرالی هرمیت - هادامارد، تابع m -محدب، تابع محدب

رده‌بندی ریاضی: 26D07; 26D15

۱ تعاریف و مقدمات

مفهوم تابع m -محدب در آنالیز محدب گسسته نقش اساسی داشته به‌طوری‌که در اقتصاد ریاضی نیز کاربرد دارد. بعد از معرفی مفهوم m -محدب به‌وسیله تادر در [۱۵] به‌عنوان تحدب میانی بین خاصیت ستاره‌شکل و تحدب کلی، نامساوی هرمیت - هادامارد را برای توابع (α, m) -محدب تعریف، بیان و ثابت می‌کنیم.

اگر تابع $f: I \subset \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ روی فاصله ناتهی I پیوسته و محدب میانی باشد، محدب خواهد بود، [۱۳] دیده شود. به‌عبارتی، هرگاه برای هر $a, b \in I$ داشته باشیم:

$$f\left(\frac{a+b}{2}\right) \leq \frac{f(a)+f(b)}{2},$$

در این صورت

$$\forall a, b \in I \wedge \forall t \in [0, 1] \Rightarrow f(ta + (1-t)b) \leq tf(a) + (1-t)f(b).$$

برای تابعی که محدب می‌باشد، در نتیجه پیوسته و انتگرال‌پذیر است، هم‌چنین داریم:

$$f\left(\frac{a+b}{2}\right) \leq \frac{\int_a^b f(t)dt}{b-a} \leq \frac{f(a)+f(b)}{2} \quad (1.1)$$

که به نامساوی هرمیت - هادامارد برای توابع محدب معروف است.

تعریف ۱.۱ ([۱۵]). فرض کنیم $m \in [0, 1]$ باشد. مجموعه C از \mathbb{R} را محدب می گوئیم هرگاه

$$\forall x, y \in C \wedge \forall t \in [0, 1] \Rightarrow tx + (1-t)y \in C,$$

و $-m$ محدب می گوئیم هرگاه

$$\forall x, y \in C \wedge \forall t, m \in [0, 1] \Rightarrow tx + m(1-t)y \in C,$$

و (α, m) محدب می گوئیم هرگاه

$$\forall t, \alpha, m \in [0, 1] \Rightarrow t^\alpha x + m(1-t^\alpha)y \in C.$$

تعریف ۲.۱. فرض کنیم $m \in [0, 1]$ باشد. تابع حقیقی f روی مجموعه C از \mathbb{R} را محدب می گوئیم هرگاه

$$\forall x, y \in C \wedge \forall t \in [0, 1] \Rightarrow f(tx + (1-t)y) \leq tf(x) + (1-t)f(y)$$

و $-m$ محدب می گوئیم هرگاه

$$\forall x, y \in C \wedge \forall t, m \in [0, 1] \Rightarrow f(tx + m(1-t)y) \leq tf(x) + m(1-t)f(y),$$

و (α, m) محدب می گوئیم هرگاه

$$\forall x, y \in C \wedge \forall t, \alpha, m \in [0, 1] \Rightarrow f(t^\alpha x + m(1-t^\alpha)y) \leq t^\alpha f(x) + m(1-t^\alpha)f(y).$$

برای تعریف مقعر و $-m$ مقعر حالت های f را در نظر خواهیم گرفت.

از دید هندسی مجموعه m محدب شامل قطعه خط بین نقاط x و my برای هر $x, y \in C$ خواهد بود. همچنین تابع f روی C برای هر $x, y \in C$ محدب خواهد بود هرگاه برای $x \leq y$ قطعه بین نقاط $(x, f(x))$ و $(y, mf(y))$ بالای نمودار f در $[x, my]$ قرار گیرد.

مثال ۳.۱. تابع $f(x) = x^2$ و $f(x) = \|x\|$ روی فضای نرم دار مثالی از تابع $-m$ محدب و تابع $f(x) = \sqrt{x}$ ، $-m$ مقعر است.

مثال ۴.۱. فرض کنیم

$$B = \{x = (x_1, x_2, \dots, x_n, \dots) \in l^1 \mid \|x\|_1 \leq 1\}$$

لذا B (α, m) محدب است. حال فرض کنیم

$$C = \{x = (x_1, x_2, \dots, x_n, \dots) \in l^1 \mid x_i \geq 0, \|x\|_1 = \sum_{n=1}^{\infty} x_i = 1\}$$

در این صورت C محدب است، در حالی که m و (α, m) محدب نیست.

برای مثال های بیش تر به مراجع [۱، ۳-۱۲، ۱۴، ۱۵] رجوع شود.

لم ۵.۱. فرض کنیم تابع حقیقی f $-m$ محدب باشد و $0 \leq n < m \leq 1$. در این صورت f ، $-n$ محدب است.

لم ۶.۱. فرض کنیم $f, g : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ که تابع f $-n$ محدب و تابع g $-m$ محدب باشند و $n \leq m$. در این صورت $f + g$ و kf که برای ثابت $0 \leq k \leq n$ محدب خواهند بود.

لم ۷.۱. فرض کنیم $f, g : [0, a] \rightarrow \mathbb{R}$ توابع نامنفی، صعودی و $-m$ محدب باشند. در این صورت f, g ، $-m$ محدب خواهند بود.

۲ نتایج اصلی

فرض کنیم $\{f \text{ تابع } f \text{ محدب است} : \text{co}(f)\}$ و $\{f \text{ تابع } mf - \text{محدب است} : \text{co}_m(f)\}$. بنابراین $\text{co}_m(B) \subsetneq \text{co}(A)$ چراکه؛ اگر $t = 0$ و $m = 0$ را به صورت زیر بگیریم

$$f(x) = \begin{cases} 1-x, & 0 \leq x \leq 1 \\ \frac{-x+1}{2}, & 1 \leq x \leq 3 \end{cases}$$

در این صورت $f \in \text{co}(A) \setminus \text{co}_m(B)$ همین طور؛ اگر $a = 0$ و $b = 1$ و $m = 0$ خواهیم داشت:

$$f\left(\frac{a+mb}{2}\right) = \frac{3}{4} > \frac{f(a)+mf(b)}{2} = \frac{1}{2},$$

در حالی که

$$f\left(\frac{a+b}{2}\right) = \frac{1}{2} \leq \frac{f(a)+f(b)}{2} = \frac{1}{2}.$$

برای جزئیات بیشتر می‌توان به [۱] مراجعه کرد. اکنون به اثبات قضیه اصلی مقاله می‌پردازیم.

قضیه ۱.۲. فرض کنیم $m \in [0, 1]$ و $C \subseteq \mathbb{R}$ و تابع $f : C \subset \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ یک تابع (α, m) -محدب روی بازه C بوده و $a, b \in C$ اگر برای هر r و s داشته باشیم $a+mb = r+s$ آن گاه،

$$f\left(\frac{a+mb}{2}\right) \leq \frac{1}{2(1+\alpha)} \left(\frac{1}{r-a} \int_{r-(r-a)(1+\alpha)}^r f(u) du + m \frac{1}{mb-s} \int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} f(u) du \right) \quad (1.2)$$

و

$$\begin{aligned} & \frac{1}{2(1+\alpha)} \left(\frac{1}{r-a} \int_{r-(r-a)(1+\alpha)}^r f(u) du + m \frac{1}{mb-s} \int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} f(u) du \right) \\ & \leq \frac{f(r) + f(r - (r-a)(1+\alpha))}{2} + m \left(\frac{f(s) + f(s + (mb-s)(\alpha+1))}{2} \right). \end{aligned}$$

اثبات. فرض کنیم $a, b, s, r \in C$ در این صورت قرار می‌دهیم:

$$t^{\alpha-1} A := r - (r-a)(\alpha t + t^\alpha) = r(1 - \alpha t - t^\alpha) + a(\alpha t + t^\alpha) \in C$$

و

$$m(1 - t^{\alpha-1})B := s + (mb-s)(\alpha t + t^\alpha) = s(1 - \alpha t - t^\alpha) + mb(\alpha t + t^\alpha) \in C.$$

بنابراین $t^{\alpha-1} A + m(1 - t^{\alpha-1})B = r + s = a + mb \in C$

$$\begin{aligned} f\left(\frac{a+mb}{2}\right) &= f\left(\frac{t^{\alpha-1} A + m(1 - t^{\alpha-1})B}{2}\right) \\ &\leq \frac{1}{2} \left(\int_0^1 t^{\alpha-1} f(A) dt + m(1 - t^{\alpha-1}) \int_0^1 f(B) dt \right) \\ &= \frac{1}{2} \left(\int_0^1 t^{\alpha-1} f(r - (r-a)(\alpha t + t^\alpha)) dt + m \int_0^1 (1 - t^{\alpha-1}) f(s + (mb-s)(\alpha t + t^\alpha)) dt \right) \\ &= \frac{1}{2(1+\alpha)(r-a)} \left(\int_{r-(r-a)(1+\alpha)}^r f(u) du \right) \\ &+ m \frac{1}{2(1+\alpha)(mb-s)} \left(\int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} f(u) du \right). \end{aligned}$$

چون $r - a = mb - s$

$$f\left(\frac{a+mb}{2}\right) \leq \frac{1}{2(\lambda+\alpha)(r-a)} \left(\int_{r-(r-a)(\lambda+\alpha)}^r f(u)du + m \int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} f(u)du \right) \quad (۲.۲)$$

$$f\left(\frac{a+mb}{2}\right) \leq \frac{1}{2(\lambda+\alpha)(mb-s)} \left(\int_{r-(r-a)(\lambda+\alpha)}^r f(u)du + m \int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} f(u)du \right). \quad (۳.۲)$$

بنا به تعریف تابع (α, m) محدب

$$\frac{f(x) - f(r - (r - a)(\lambda + \alpha))}{x - (r - (r - a)(\lambda + \alpha))} \leq \frac{f(r) - f(r - (r - a)(\lambda + \alpha))}{r - (r - (r - a)(\lambda + \alpha))} = \frac{f(r) - f(r - (r - a)(\lambda + \alpha))}{(r - a)(\lambda + \alpha)} \quad (۴.۲)$$

نتیجه می شود که

$$f(x) \leq f(r - (r - a)(\lambda + \alpha)) + \frac{f(r) - f(r - (r - a)(\lambda + \alpha))}{r - a} (x - (r - (r - a)(\lambda + \alpha))).$$

لذا

$$\begin{aligned} \int_{r-(r-a)(\lambda+\alpha)}^r f(x)dx &\leq \int_{r-(r-a)(\lambda+\alpha)}^r f(r - (r - a)(\lambda + \alpha))dx \\ &+ \int_{r-(r-a)(\lambda+\alpha)}^r \frac{f(r) - f(r - (r - a)(\lambda + \alpha))}{(r - a)(\lambda + \alpha)} (x - (r - (r - a)(\lambda + \alpha)))dx \\ &= f(r - (r - a)(\lambda + \alpha))(r - a)(\lambda + \alpha) \\ &+ \frac{f(r) - f(r - (r - a)(\lambda + \alpha))}{(r - a)(\lambda + \alpha)} \frac{(r - a)^2(\lambda + \alpha)^2}{2} \end{aligned}$$

بنابراین

$$\frac{1}{(r - a)(\lambda + \alpha)} \int_{r-(r-a)(\lambda+\alpha)}^r f(u)du \leq \frac{f(r) + f(r - (r - a)(\lambda + \alpha))}{2} \quad (۵.۲)$$

9

$$\begin{aligned} m \int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} f(x)dx &\leq m \int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} f(s)dx \\ &+ m \int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} \frac{f(s + (mb - s)(\alpha + 1)) - f(s)}{s + (mb - s)(\alpha + 1) - s} (x - s)dx \\ &= mf(s)(mb - s)(\lambda + \alpha) \\ &+ m \frac{f(s + (mb - s)(\alpha + 1)) - f(s)}{(mb - s)(\alpha + 1)} \frac{(\lambda + \alpha)^2 (mb - s)^2}{2} \\ &= m(mb - a)(\alpha + 1) \left(\frac{f(s + (mb - s)(\alpha + 1)) + f(s)}{2} \right). \end{aligned}$$

در این صورت

$$\frac{m}{(mb - s)(\alpha + 1)} \int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} f(x)dx \leq m \left(\frac{f(s) + f(s + (mb - s)(\alpha + 1))}{2} \right). \quad (۶.۲)$$

حال با به کارگیری نامساوی‌های (۵.۲) و (۶.۲)

$$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{(1+\alpha)(r-a)} \int_{r-(r-a)(1+\alpha)}^r f(u) du + m \frac{1}{(1+\alpha)(mb-s)} \int_s^{s+(mb-s)(\alpha+1)} f(u) du \right) \leq \frac{f(r) + f(r-(r-a)(1+\alpha))}{2} + m \left(\frac{f(s) + f(s+(mb-s)(\alpha+1))}{2} \right).$$

□

نتیجه زیر با فرض $\alpha = 0$ قضیه ۱.۳ از [۲] را نتیجه می‌دهد.

نتیجه ۲.۲. فرض کنیم $m \in [0, 1]$ و $C \subseteq \mathbb{R}$ تابع $f : C \subset \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ یک تابع m -محدب روی بازه C باشد و $a, b \in C$ اگر برای هر r و s داشته باشیم $a + mb = r + s$ آن‌گاه.

$$f\left(\frac{a+mb}{2}\right) \leq \frac{1}{2} \left(\frac{1}{r-a} \int_a^r f(u) du + m \frac{1}{mb-s} \int_s^{mb} f(u) du \right) \quad (7.2)$$

9

$$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{r-a} \int_a^r f(u) du + m \frac{1}{mb-s} \int_s^{mb} f(u) du \right) \leq \frac{f(r) + mf(s)}{2} + \frac{f(a) + mf(mb)}{2}. \quad (8.2)$$

نتیجه بعدی نتیجه ۲.۳ از مقاله [۲] است.

نتیجه ۳.۲. با فرضیات نتیجه ۲.۲ داریم:

$$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{r-a} \int_a^r f(u) du + m \frac{1}{mb-s} \int_s^{mb} f(u) du \right) \leq \frac{f(r) + f(a)}{2} + m \frac{f(s) + mf(b)}{2}.$$

اگر $r = s = \frac{a+mb}{2}$ آن‌گاه،

نتیجه ۴.۲. با فرضیات نتیجه ۲.۲ داریم:

$$\left(\frac{1}{mb-a} \int_a^{\frac{a+mb}{2}} f(u) du + m \frac{1}{mb-a} \int_{\frac{a+mb}{2}}^{mb} f(u) du \right) \leq \frac{1+m}{4} f\left(\frac{a+mb}{2}\right) + \frac{f(a) + m^2 f(b)}{4}.$$

اگر $m = 1$ و $r = s = \frac{a+b}{2}$ آن‌گاه،

نتیجه ۵.۲. با فرضیات نتیجه ۲.۲ داریم:

$$f\left(\frac{a+b}{2}\right) \leq \frac{1}{b-a} \int_a^b f(t) dt \leq \frac{f(a) + f(b)}{4} + \frac{1}{2} f\left(\frac{a+b}{2}\right).$$

ویرایش جدیدی از نتیجه ۲.۲ با $r = s = \frac{mb+a}{2}$ به صورت زیر است.

نتیجه ۶.۲. فرض کنیم $m \in [0, 1]$ و $C \subseteq \mathbb{R}$ تابع $f : C \subset \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ یک تابع m -محدب روی بازه C و $a, b \in C$ باشد. آن‌گاه

$$\begin{aligned} f\left(\frac{a+mb}{2}\right) &\leq \frac{1}{mb-a} \left(\int_a^{\frac{mb+a}{2}} f(u) du + m \int_{\frac{mb+a}{2}}^{mb} f(u) du \right) \\ &\leq \frac{f(a) + mf(b)}{2} \left(\frac{m+1}{4} \right) + \frac{f(a) + m^2 f(b)}{4} \\ &= \frac{(3m+1)(mf(b)) + (m+3)f(a)}{8}. \end{aligned}$$

نتیجه ۷.۲. با فرضیات نتیجه ۶.۲:

$$\frac{1}{mb-a} \left(\int_a^{\frac{mb+a}{\alpha}} f(u) du + m \int_{\frac{mb+a}{\alpha}}^{mb} f(u) du \right) \leq \frac{(\alpha m + 1)(mf(b)) + (m + \alpha)f(a)}{\alpha}.$$

اگر در نتیجه ۶.۲ $m = 1$ بگیریم، آن گاه، نامساوی هرمیت - هادامارد (۱.۱) بدست می آید.

مثال ۸.۲. توجه داریم که

$$\begin{aligned} \frac{1}{mb-a} \left(\int_a^{\frac{mb+a}{\alpha}} f(u) du + m \int_{\frac{mb+a}{\alpha}}^{mb} f(u) du \right) &\leq \frac{1}{mb-a} \left(\int_a^{\frac{mb+a}{\alpha}} f(u) du + \int_{\frac{mb+a}{\alpha}}^{mb} f(u) du \right) \\ &= \frac{1}{mb-a} \int_a^{mb} f(u) du \end{aligned}$$

اما

$$\frac{\int_a^{mb} f(x) dx}{mb-a} \not\leq \frac{(\alpha m + 1)(mf(b)) + (m + \alpha)f(a)}{\alpha}.$$

فرض کنیم $\alpha = 0$ ، $a = 0$ ، $b = 3$ و $m = \frac{1}{3}$ در این صورت می توان نوشت:

$$f(x) = \begin{cases} 1-x, & 0 \leq x \leq 1; \\ \frac{1-x}{3}, & 1 \leq x \leq 3; \end{cases}$$

$$\frac{\int_a^{mb} f(x) dx}{mb-a} = \frac{2}{3} \int_0^3 f(x) dx = \frac{2}{3} \left(\int_0^1 (1-x) dx + \int_1^3 \frac{1-x}{3} dx \right) = \frac{7}{24}$$

در حالی که

$$\frac{(\alpha m + 1)(mf(b)) + (m + \alpha)f(a)}{\alpha} = \frac{1}{8} \left(\left(\frac{3}{2} + 1 \right) \frac{1}{3} f(3) + \left(\frac{1}{3} + 3 \right) f(0) \right) = \frac{9}{32}.$$

۳ نتیجه گیری

با اثبات قضیه اصلی ۱.۲ در این مقاله برای توابع (α, m) -محدب، می توان با فرض $\alpha = 0$ نتایج قبلی را برای توابع m -محدب در مقاله [۲] به دست آورد و همچنین با فرض $\alpha = 0$ و $m = 1$ به نامساوی اصلی هرمیت - هادامارد (۱.۱) رسید.

فهرست منابع

- [1] Gh. Amirbostaghi, M. Asadi, M.R. Mardanbeigi, m -Convex Structure on b -Metric Spaces, Filomat **35**(14) (2021) 4765-4776.
- [2] M. Asadi, Gh. Amirbostaghi, Hermite-Hadamard (Hh) Integral Inequality for m -Convex Functions, Journal of Nonlinear and Convex Analysis **23**(8) (2022) 1537-1544.
- [3] M. K. Bakula, M. E. Özdemir, J. Pecaric, Hadamard type inequalities for m -convex and (α, m) -convex functions, Pure Appl. Math. **9**(4) (2008) Article ID 96.
- [4] S. S. Dragomir, On some new inequalities of hermite-hadamard type for m -convex functions, Tamkang journal of mathematics **33**(1) (2002) 45-55.

- [5] S.S. Dragomir, I. Gomm, Some Hermite–Hadamard type inequalities for functions whose exponentials are convex, Stud. Univ. Babe, s–Bolyai, Math. **60** (2015) 527–534.
- [6] R. George, S. Radenovic, K. P. Reshma, S. Shukla, “ Rectangular b -metric spaces and contractio principle“, J. Nonlinear Sci. Appl. (2015) 8:10051013.
- [7] T. Lara, E. Rosales, J. Sanchez, New Properties of m -convex functions, International Journal of Mathematical Analysis **9**(15) (2015) 735 - 742.
- [8] V. G. Mihesan, A generalization of the convexity, Seminar on Functional Equations, Approximation and Convexity, Cluj-Napoca, Romania (1993).
- [9] S. Özcan, Hermite-Hadamard type inequalities for m -convex and (α, m) -convex function, Journal of Inequalities and Applications **175** (2020).
- [10] S. Rashid, F. Safdar, A. O. Akdemir, M. A. Noor, K. I. Noor, Some new fractional integral inequalities forexponentially m -convex functions viaextended generalized Mittag–Leffler function, Journal of Inequalities and Applications (2019) 2019:299.
- [11] S. Simić, B. Bin-Mohsin, Some generalizations of the Hermite-Hadamard integral inequality, J. Inequal. Appl. (2021) 2021:72. <https://doi.org/10.1186/s13660-021-02605-y>
- [12] S. Simons, *From Hahn-Banach to Monotonicity*, Springer, Berlin, (2008).
- [13] B. Simon, *Convexity: An Analytic Viewpoint*, Cambridge University Press, New York, (2011).
- [14] G. Toader, The order of starlike convex function, Bull. Appl. Comp. Math. **85** (1998) 347–350.
- [15] G. Toader, Some generalizations of the convexity, Proceedings of the Colloquium on Approximation and Optimization, Proc. Colloq. Approx. Optim, Cluj–Napoca (Romania) (1985) 329–338.

HERMITE-HADAMARD INTEGRAL INEQUALITY FOR (α, m) -CONVEX FUNCTIONS

MEHDI ASADI [†]

Department of Mathematics, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran

Communicated by: Mohammadesmael Samei

Received: 2022/8/5

Accepted: 2022/12/28

Abstract: In this paper, after introducing the m -convexity by Toader, as an intermediate among the general convexity and star shaped property, we bring Hermite-Hadamard integral inequality on (α, m) -convex function in the new form. Previous results about the Hermite-Hadamard inequality for m -convex functions are part of the results of our theorems. Illustrated examples of (α, m) -convex and m -convex functions are also included in the article.

Keywords: Hermite-Hadamard integral inequality, m -convex function, convex functions.

©2022 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

[†]Corresponding author.

E-mail addresses: masadi.azu@gmail.com (M. ASADI), me.masadi@iau.ac.ir